

Héjasok tavaszi növényvédelme

A HÉJAS GYÜMÖLCSŰEK KÖZÜL HAZÁNKBAN A DIÓT, A MANDULÁT, A MOGYORÓT ÉS A SZELÍDGESZTENYÉT TERMESZTJÜK. BÁR A GAZDASÁGI JELENTŐSÉGÜK, BOTANIKAI ÉS TERMESZTÉSI SAJÁTOSÁGAIK JELENTŐSEN ELTÉRNEK EGYMÁSTÓL, MINDEGYIKET A TÁPANYAGOKBAN GAZDAG, ÉRTÉKES MAGBÉLÉÉRT TERMESZTJÜK. E GYÜMÖLCSÖK IRÁNT EGYRE NAGYOBB A KERESLET, EZÉRT A TERMÉS BIZTONSÁGA ÉS JOBB MINŐSÉGE MEGKÍVÁNJA A RENDSZERES NÖVÉNYVÉDELMET MIND A TERMŐ, MIND A FIATAL FÁK, BOKROK ESETÉBEN.

DR. KOLEVA ROSZICA

Mandula

Sajnos csak a legritkább esetben gondoskodik a mandulafák védelméről, és ez a fák rossz egészségi állapotán, a gyenge terméshezámokban is megmutatkozik.

A mandulafák éves növényvédelmét a tél végi lemosó permetezéssel kell elkezdni, amivel eredményesen gyéríthetjük a károsítók (pajzstetvek, atkák, levéltetvek, tafrina, lisztharom) telelő alakjait. A szíromhullás utáni időszak a mandula védelmének egyik legfontosabb

része. A rovarkártevők közül ebben az időszakban a kaliforniai pajzstetű, a sodrómolyok, a levéltetvek és a kéregmoly kártétele ellen, a kórokozók közül pedig a varasodás, a monília és a sztigminás levéllukacsosodás tavaszi fertőzései ellen kell megvédeni a mandulafákat. A mandula kevésbé érzékeny a növényvédőszerre, ezért védelmét olcsóbb szerekkel is könnyebben meg lehet oldani.

A varasodás a mandulafák egyik kellemetlen betegsége. A fertőzés következtében a leveleken néhány milliméteres kerek foltok jelennek

meg (1. kép), a foltokon a fonáki részén bársonyos, olajbarna bevonat képződik. A kórokozó a termést is fertőzi (főképp). Erős fertőzés következménye a korai levélhullás. Ahol nem védekeznek ellene, csapadékos években tömegesen fellép, aminek kevesebb és rosszabb minőségű termés a következménye.

Hűvös, csapadékos időjárás esetén figyeljünk oda a sztigminás levélylukacsosodás és a *monília* fertőzéseinek alakulására is, és ha szükséges, védekezzünk ellenük. A sztigminás betegség a mandulán gyakran fellép és ilyenkor erős levélylukacsosodást okoz (2. kép). A mandula levélfodrosodását okozó *tafrinás* betegség ritkán fordul elő olyan jellegzetes tünetekkel, mint az őszibarack esetében.

A sodrómolyok egyes éveken kora tavasszal a mandulán is károsíthatnak a rügyek és a fiatal levelek kirágásával.

A kéregmoly az idősebb fák gyakori kártevője. A törzsben és az ahhoz közeli vastag ág részekben gyorsan elszaporodik, ürülék és üres bábíngék jelzik a kártételét. Elsősorban a csonthéjas termésű fákat (mandula, cseresznye, meggy, kajszli, őszibarack) károsítja, de előfordulhat almán és körtén is.

Idősebb fák törzsén majdnem mindig megtalálhatók a kaliforniai pajzstetű egyedei. Mind a lárvája, mind a kifejlett alakja károsít. Nem váltogat a különböző korú fák között. Kismérvű elszaporodása esetén is érdemes ellene védekezni.

A rovarok mellett az *atkák* is károsíthatják a mandulát. A *takácsatkák* kártétele nyomán a leveleken barnás foltok keletkeznek, a csonthéjasok levélatkája pedig a levelek ezüstös elszíneződését okozza. A *mandula-gubacsatka* főleg Balaton környékén károsít és a fákra a levelek gubacsosodását okozza. Nagyobb károsodás esetén a levél széle lefelé görbül és csavarodott lesz (3. kép).

Dió

Rügyattanást követően a legfontosabb növényvédelmi feladat a kórokozók, a *dió gnomóniás* és *xantomónászos* betegségei elleni védekezés. A gnomóniás betegség a dió egyik leggyakoribb betegsége, amely a fákra levél- és termésfoltosodást idéz elő. Tünetei május-júniusban

figyelhetők meg: a leveleken és a zöld termésen 2-3 mm-es barnásszürke, gyakran összefolyó, elhalt foltok keletkeznek (4. kép). Csapadékos időjárás esetén a betegség járványszerűen terjed és idő előtti részleges vagy teljes levélhullást okozhat. Ha rendszeresen előfordul, megelőző védekezésre van szükség. A fertőzés megelőzésére a kihajtás kezdetétől néhány alkalommal, 10-14 napos időközönként a betegség ellen engedélyezett szerekkel permetezzünk.

A xantomónászos betegség fertőzése nyomán a leveleken apró, áttetsző szögletes foltok jelennek meg, amelyek a levélereket is beboríthatják. A foltok később megnagyobbodnak és összefolynak. A terméshéjon is hasonló tünetek figyelhetők meg (5. kép). Korai fertőzés esetén a baktérium a termések belsejét is elpusztíthatja. A kórokozó ellen a rézkészítmények a leghatásosabbak. A betegség megfékezésére a virágzás előtti és a virágzás utáni permetezés is ajánlott.

Mogyoró

A mogyoróbokrokon ebben az időszakban a mogyoró-gubacsatka és esetenként a levéltetvek (kis- és nagy mogyoró-levéltetű) kártételével lehet számolni. A mogyoró-gubacsatka a rügyek gubacsosodását, rendellenesen megnagyobbodását okozza (6. kép). Ez

a jellegzetes kárkép a bokrok lombtalan állapotában különösen jól látható. Kihajtás idején a beteg rügyek szétnyílnak, de nem hajtanak ki. Az atkák a károsított rügyekben telelnek, ahonnan április végén elvándorolnak. Fiala rügyeket keresnek maguknak, hogy azokba bejutva növényi nedveket szívogassanak. A rügyekben szaporodnak. Kémiai védekezés nélkül aligha szabadulunk meg tőlük. Erős kártétel esetén, április végén egy-két alkalommal, 10-14 napos időközzel permetezzünk a kártétel ellen.

Amennyiben a leveleken levéltetűtelepeket észlelünk, védekezzünk ellenük is megfelelő rovarölő szerrel (lásd a táblázatban).

Szelídgesztenye

A fás részeken a károsítók közül a púposzszú, a kéregmoly, a szelídgesztenye-kéregtetű és a vadak (pl. őz, szarvas) okozhatnak súlyos károkat. A lombzatot károsító fajok közül a lombormányosok, a szelídgesztenye-levéltetű, a gyapjaslepke és a levélaknázók elszaporodásával számolhatunk leginkább. A termést a gesztenyeormányos és a tölgymakkmoly támadja rendszeresen. A gesztenyeormányos a szelídgesztenye terméshéján 1-2 szabályos, kerek, kb. 2,5 mm átmérőjű lyukat készít (7. kép).

A mag belsejét elpusztítja, helyét ürülékkel tölti ki. A tölgymakkmoly hernyója a szelídgesztenye héja alatt 1-2 cm-es járatokat készít, s azt fűrészporszerű ürülékével szennyezi.

A szelídgesztenye védelmekor a legnagyobb gondot a krifonektriás kéregtrák okozza, amely egyben a szelídgesztenye legveszedelmesebb betegsége. A sebsz parazita gomba az egészséges szövetekbe a sebzéseken keresztül hatol be és folyamatosan terjed a kéregben és a háncsszövetben. A fertőzött kéreg elhal, felrepedezik. Az elhalt részeken a kórokozó narancsszínű szaporítóképletei jelennek meg (8. kép). A betegség részleges (ág-) vagy teljes fapusztulást okoz. A tél végi rezes lemosó permetezéssel a gomba terjedése mérsékelhető, de a leghatásosabb védekezési eljárás a beteg ágrészek azonnali eltávolítása és elégetése.

Gazdabolt hu
online áruház

GAZDABOLT RAKTÁRÁRUHÁZ

Cím: 2310 Szigetszentmiklós, Csepeli u. 15.

Nyitva: hétköznap 8–17 h

(+36 20) 967 4211

info@gazdabolt.hu • www.gazdabolt.hu

NÖVÉNYVÉDŐ
SZEREK

MŰTRÁGYÁK

FÓLIÁK

FŰMAGOK,
VETŐMAGOK

KÖZEG

GYEPÁPOLÁS

ÖNTÖZÉS-
TECHNIKA

SZERSZÁMOK

BIO-TERMESZTÉSBEN
HASZNÁLHATÓ
KÉSZÍTMÉNYEK

HULLADÉK
GAZDÁLKODÁS

A héjas gyümölcsűek (dió, mogyoró, mandula, szelídgesztenye) betegségei és kártevői elleni készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Hatásmód	Kultúra	Károsító	Dózis (g/10 l víz, ml/10 l víz)	Forg. kat.	M.v.i. (nap)	É.v.i. (nap)
Astra Rézoxiklorid (réz-oxiklorid)	kontakt	héjas gyümölcsűek (dió, mandula, mogyoró)	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	20-30 g	III.	0	21
Champ DP (réz-hidroxid)	kontakt	héjas gyümölcsűek (dió, mandula, mogyoró, szelídgesztenye)	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	20-30 g	III.	0	21
Nordox 75 WG (réz(II)oxid)	kontakt	héjas gyümölcsűek	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	30 g	III.	0	21
Cuprofix 30 DG (mankocéb+ bordói keverék)	kontakt	héjas gyümölcsűek	baktériumos, gombás eredetű betegségek (kivéve lisztharmat)	40 g	III.	0	21
Topas 10 EC (penkonazol)	felszívódó	dió mogyoró mandula	gnomóniás levélfoltosság és termésetbetegség monília terméset-rotadás, lisztharmat ventúriás varasodás, monília	5 ml	III.	0	14
				5 ml			14
				5 ml			14
Calipso 480 SC (tiakloprid)	felszívódó	dió	levéltetű, dióburok-fúrólégy, almamoly	2,5 ml	II.	0	14
Dipel DF (Bacillus thuringiensis var. Kurstaki)	biológiai rovarölő szer	dió	amerikai fehér medvelepke, lombrágó hernyók, gyümölcsmolyok	10-15 g	III.	0	2
Karate Zeon (lambda-cihalotrin)	kontakt	mogyoró	mogyoróormányos	2 ml	III.	0	14
Madex (Cydia pomonella granulosis vírus)	biológiai rovarölő szer	dió	almamoly	0,75-1 ml	II.	0	nk
Mospilan 20 SG (acetamiprid)	felszívódó	dió	levéltetű, dióburok-fúrólégy	4 g	III.	0	30

M.v.i.: munkaegészségügyi várakozási idő

É.v.i.: élelmezés-egészségügyi várakozási idő

nk: nincs korlátozás

A készítmények listája nem teljeskörű!